

Tělesné zakotvení psychických prožitků, pocitů a stavů jedince.

Důležitou součástí emocí je jejich fyziologická, tedy tělesná komponenta. Do našich pocitů je vtaženo i tělo - naše emoce jsou tělesně zakotvené. Autorka se zabývá právě lokalizací emocí v těle a dále jejich asociací s barvami, které jsou v souvislosti s emocemi často uváděné.

Autorka se nejdříve věnuje základním charakteristikám emocí – trvání, intenzitě, polaritě a mnohotvárnosti. Následně rozebírá jednotlivé komponenty emocí, včetně tělesné složky emocí a výrazového chování (mimického, posturálního, hlasového aj.). Vysvětluje koncepci základních emocí a jejich projevů. Jednotlivé základní emoce podrobněji popisuje z hlediska obvyklých kontextů jejich výskytu, a důsledků těchto emocí na další jednání, v této souvislosti probírá i doprovodné tělesné reakce a výraz v obličeji. Zajímavým a v literatuře méně rozpracovaným tématem je „anatomie emocí“, tedy popis cesty, jak se emoce v těle šíří, ale i fixují. Celou tuto část doplňuje poněkud vzdálenější kapitolou o psychologii barev. Důvod je patrný později - jestliže je zkoumáno kvantitativní rozložení emocí v těle z hlediska incidence výskytu, využívá autorka barev a jejich asociací k podchycení kvalitativních rozdílů mezi emocemi.

Na tuto teoretickou část navazuje empirickou studii, v níž probandy žádá, aby do schématu těla zakreslili, kde specifickou emoci cítí a jaká se jim k ní asociuje barevnost. Celkový vzorek je 72 lidí ve věku od 18 do 55. Výsledky náležitě statisticky zpracovává, aby našla specifické rozdíly mezi jednotlivými emocemi. Statistické zpracování je v tomto případě netriviální, protože probíhá pro jednotlivá políčka „tělesného rastru“ zvlášť, stejně tak jako zvlášť vyhodnocujeme každou emoci. Za nejcennější ovšem považují deskriptivní statistiku tělesného rastru, která umožňuje popsat incidenci emocí v těle, jejich rozložení. Tento výsledek – barevné mapy emocí v těle se mi zdá zajímavý jak pro výzkumníky, tak například pro psychoterapeuty, psychosomaticky zaměřené lékaře a lékaře vůbec.

Svou prací potvrdila hlavní výzkumnou hypotézu, která konstatovala, že jsou některé lokalizace těla univerzální pro zobrazení jakékoli emoce, zatímco jiné oblasti jsou vzhledem ke konkrétním emocím specifické (například strach je více lokalizován v břiše, hněv v hlavě). Zajímavou hypotézou byla i hypotéza o tom, že bude větší celková plocha, kde vnímá respondent emoce, souviset s jeho emocionalitou. Tuto hypotézu se však nepodařilo dokázat. Přesto by mne zajímalo, zda autorka uvažovala o tom, jestli by nebylo možné tento postup využít i jako nástroj individuální psychodiagnostiky.

Práce má téměř sto stran textu, padesát citovaných děl, velmi dobře a přehledně provedené přílohy. Zároveň je dobře strukturovaná, kvalitně zpracovaná.

Závěr: Protože práce splňuje vše, co mají splňovat úspěšné diplomové práce, doporučuji ji k obhajobě s navrženým hodnocením „výborně“.

Radvan Bahbouh

Katedra psychologie FF UK